

◀ (Басы 1-бетте)

Ел мен елді, өнер мен өнерді тоғыстырған халықаралық айтысты Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, филология ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Халық кеңесінің мүшесі, ақын Аманжол Әлтай жүргізді. Сахнаға кезекпен жұптаса шыққан 12 ақынның әрқайсысы өз өңірінің сөз саптау мәнерін, өзіндік қолтаңбасын танытып, Жамбыл рухына лайық жыр өрді.

Қызылорданың намысын Мейірбек Сұлтанхан, Жетісуды Ұларбек Минатхан қорғаса, Ақтөбенің атынан Нұрбол Жауынбаев, Алматы облысынан Болат Ахметов пен Аяулым Жұмабек, Жамбыл облысынан Жанерке Қамбар мен Қанат Мырзахан, Астанадан Нартай Тілеуқұл, Алматы қаласынан Қазырет Бердіхан, Шымкенттен Нұрлан Есенқұлов, Шығыс Қазақстаннан Серік Қуанған сөз семсерін жарқылдатты. Ал көрші Қырғызстаннан Құрман Садуақасов арнайы ат терлетіп келді.

Айтыс барысында ақындар елдік мәселелерді, ұлттық құндылықтарды, қоғамның өзекті тақырыптарын арқау етіп, Жамбылдың жыршылық дәстүрін жаңғыртты. Бірі ұтымды әзілмен көрерменді күлкіге бөлесе, енді бірі салмақты оймен елді толғандырды. Суырыпсалма өнердің табиғатына тән тосын теңеу, ұшқыр ұйқас, астарлы әзіл мен өткір сын сахна сәнін келтірді. Көрерменнің ықыласы да айрықша болды. Мәдениет үйінің залына халық лық толып, ішке сыймаған жұрт фойедегі үлкен экран алдына жайғасып, айтысты тамашалады. Бұл – сөз өнеріне деген ел сүйіспеншілігінің, ұлттық өнерге деген құрметтің жарқын көрінісі.

Жыр алыбына арналған айтыстың қорытындысында Алматы облысы әкімінің орынбасары Ғани Майлыбаев сөз алып, аймақ басшысы Шыңғыс Әріновтің ыстық ықыласын жеткізді.

«Бүгін баршамыз халқымыздың ғасырлардан жеткен төл өнері – айтыстың мәні мен мазмұны

*Тәңірі ұялатқан таңдайға құт,
Жағында ақындардың бардай жақұт.
Айтыстың бас ақыны туған елде,
Бас бәйге алғанымыз қандай бақыт!* – деп жыр

шумақтарымен шексіз ризашылығын жеткізіп, Жамбыл жұртшылығына шын жүректен алғыс айтты.

Қазылар алқасына айтыс өнерінің ақтаңгері Жүрсін Ерман төрағалық етті. Алқада Қазақстан Республикасы Құрылтайының депутаты Жанарбек Әшімжан, ақын-жыршылар Ақан Әбдуәлиев пен Серікзат Дүйсенгазин, Қырғызстаннан келген Нұрбек Талантбеков, сарапшы Айбек Ережеп және үйлестіруші Өміржан Көпбосын болды.

Жамбылдың 180 жылдығына арналған халықаралық айтыс ұлы ақынның өшпес мұрасын ұлықтап, сөз өнерінің қасиетін тағы бір мәрте айшықтап, қазақ пен қырғыздың бауырластық байланысын бекемдей түсті.

ДУМАНҒА БӨЛЕНГЕН КӨКБАСТАУ

Жыр алыбы Жамбыл Жабаевтың 180 жылдық мерейтойы Көкбастау атырабын думанға бөледі. Тау баурайында 50-ге жуық ақшаңқан киіз

Облыс әкімі Шыңғыс Әрінов өз сөзінде Жамбыл Жабаевтың қазақ руханияты мен ақындық өнерінде алатын орнына тоқталды.

– Жамбыл – қазақтың сөз өнерінде айрықша орны бар дара тұлға. Атақты Сүйінбай Аронұлынан бата алған ақын ғасырға жуық ғұмырында елдің мұңын мұңдап, жоғын жоқтап, ұлт мұратын жырғына арқау етті. Жамбыл бабамыздың есімі – уақыт өткен сайын халықпен бірге жасай беретін рухани құндылық. Уақыт өтеді, ұрпақ алмасады. Бірақ елге қызмет еткен, халықтың сөзін сөйлеген тұлғалардың орны әрқашан жоғары. «Тау алыстаған сайын биіктей түседі» демекші, жылдар өткен сайын Жамбылдың тұлғасы да тереңірек таныла түсетіні сөзсіз. Ал сіз бен біздің парызымыз – бабадан қалған асыл мұраны көздің қарашығындай сақтап, келер ұрпаққа жеткізу. Жамбыл мұрасы – ұлт руханиятының асыл қазынасы. Жыр алыбының өсиеті мен өнегесі ұрпақ санасында жаңғырып, мәңгілік жасай берсін, – деді Шыңғыс Сайранұлы.

Бәйге десе, ішкен асын жерге қоятын жұртшылық түстен кейін тартысты жарыстың күәсі болды. Додаға Қазақстанның әр түкпірі мен Қырғыз елінен келген 150-ден астам шабандоз қатысты. Сонымен қатар бағдарлама аясында қазақ күресі, асық ату, ләңгі тебу, армрестлинг және гір көтеруден облыстық турнирлер ұйымдастырылды. Жалпы жарыстарда 300-ден астам қатысушы өздерінің күші мен шеберлігін сынаға салды.

25 шақырым қашықтықтағы аламан бәйгеде Павлодар қаласының тұлпары бірінші келді. «Көксекеркті» тақымдаған Ілесбек Дамир бас жүлдеге тігілген ROX автокөлігін ұтып алды. Екінші орын Жамбыл облысының шабандозы Базарбек Алмасханға бұйырды. Жүлде қоры – 2 млн теңге. Ал астаналық Мансур Әлижан «Кеменгер» атты тұлпарымен үшінші болып мәреге жетті. Сондай-ақ аламан бәйгеде төртінші орыннан жетінші орынға дейінгі жүлдегерлерге де ақшалай сыйлықтар үлестірілді.

ТОЙДАН – ТАЗАЛЫҚҚА!

Дүйім қауым эстрада жұлдыздарының концертті бағдарламасын да қызыға тамашалады. Сахнада Токтар мен Бейбіт, Қайрат Нұртас, Баянсұлу, Сырым Исабаев, Нұрболат Абдуллин, Тұрар, Балжан Бидаш және өзге де атақты әншілер өнер көрсетіп, жиналған халықтың көңілін серпілтіті.

Мерекеден кейін «Таза Қазақстан» республикалық экологиялық бағдарламасы аясында ауқымды тазалық жұмысы ұйымдастырылды. Акцияға еріктілер, жастар мен мерейтойға жиналған көпшілік атсалысты. Нәтижесінде 10 гектар аумақтан 7 тоннаға жуық қоқыс

Жыр алыбына ТАҒАЗЫМ

Суреттерді түсірген – Мұхтар ӘУКЕН

терең, тағылымы мол мәдени кешіне куә болдық. Ақындарымыз суырыпсалма өнердің биік үлгісін көрсетіп, сөз бен ойдың, тапқырлық пен шешендіктің озық үлгісін ортаға салды. Айтыс тек өнер додасы ғана емес, халықтың ойы мен сөзін жеткізетін рухани мінбер екенін тағы бір мәрте көрсетті.

Құрметті ақындар! Сіздерге осынау айтулы шараға арнайы атбасын бұрып, өнерлеріңізді ортаға салғандарыңыз үшін алғысымды айтамын. Өсіресе еліміздің әр өңірінен келген ақындарымызға және бауырлас Қырғыз Республикасынан арнайы келген өнерпазымызға ризашылығымды білдіремін.

Қадірлі көрермен! Сіздердің қошеметтеріңіз бен қолдауларыңыз – ақынға үлкен демеу. Өнердің өміршен болуы ең алдымен оны қадірлейтін елге байланысты. Бүгінгі айтысқа көрсеткен ықыластарыңыз үшін баршаңызға рақмет! Жамбылдың ғасырдан-ғасырға жеткен жырлары халқымыздың рухани қазынасы болып қала берсін! Ұлы ақынның өнегесі кейінгі буынға жол көрсетіп, айтыс өнерінің туы биікте желбірей берсін! Бүгінгі халықаралық айтысқа қатысқан барша ақынға шығармашылық табыс, талағай жетістік тілеймін. Өнерлеріңіз өрге жүзсін, абыройларыңыз асқақтай берсін! Жамбылдың 180 жылдық мерейтойы құтты болсын! Айтыс өнері жасай берсін!» – деді Ғани Айдарұлы.

Сөз сайысының соңында Жамбыл Жабаев атындағы бас жүлдеге Қызылордадан келген ақын Мейірбек Сұлтанхан лайық деп танылды. Айтыс жеңімпазына облыс әкімінің орынбасары Ғани Майлыбаев, қазылар алқасының мүшесі, жегілі термеші Ақан Әбдуәлиев салтанатты жағдайда автокөлік сертификатын табыстады. Ал Сүйінбай Аронұлы атындағы бірінші орын мен 1,5 миллион теңге көлеміндегі жүлде Қырғызстаннан келген ақын Құрман Садуақасовқа берілді. Кенен Әзірбаев атындағы екінші орынға Қазырет Бердіхан мен Нұрбол Жауынбаев ие болып, әрқайсысына 1 миллион теңгеден табысталды. Үмбетәлі Қорбаев атындағы үшінші орын Болат Ахметов пен Ұларбек Минатханға беріліп, ақындарға 700 мың теңгеден табыстырылды. Айыспқа қатысқан өзге ақындардың барлығына 500 мың теңгеден ынталандыру сыйлығы берілді.

Халықаралық айтыста кара үзіп, темір тұлпар иеленген Мейірбек Сұлтанхан:

үй тігіліп, өнерпаздар ұлттық аспаптардан жыр төгіліп, салт-дәстүрді айшықтайтын көріністер жиналған қауымның рухын оятты. Көркемөнерпаздар мен қолөнер шеберлерінің, асылтұқымды жылқы мен тазының көрмесі ұйымдастырылып, спортшылар ұлттық спорт түрлерінен сынға түсті.

Сарқылмас жыр бұлағына айналған ұлы тұлғаның шығармашылық мұрасы кеңінен насихатталып, айтыс өнерінің мән-маңызы кеңінен дәріптелді. Абдолла Қарсақбаевтың 100 жылдық мерейтойы да назардан тыс қалмай, кинорежиссердің туындыларынан үзінділер қойылып, театрландырылған көрініс көрермен назарына ұсынылды.

Думанды мерекеге мәдениет және қоғам қайраткерлері, жыршы-термешілер, айтыскер ақындар, облыс басшылығы, еліміздің әр өңірінен келген қонақтар мен жергілікті тұрғындар қатысты. Алғаш болып сөз алған ҚР Президентінің кеңесшісі Мәлік Отарбаев тойға жиналған халыққа Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың құттықтау хатын оқып берді.

«Жамбыл Жабаев – ұлт мәдениетінде ерекше орны бар тарихи тұлға, қазақ әдебиетінің аса қорнекті өкілі. Әйгілі жыршы шоқтығы биік шығармалары арқылы отаншылдық пен ынтымақ, ерлік пен елдік, адалдық пен әділдік секілді мызғамас құндылықтарды кеңінен дәріптеді. Халқымыздың біртуар перзенті айтыс өнерінің өрісін кеңейтуге, эпикалық дәстүрді жаңғыртуға, қазақ-қырғыз әдеби байланысын нығайтуға өлшеусіз үлес қосты. Өз дәуірінің тыныс-тіршілігін асқан шеберлікпен суреттеп, жұрттың ыстық ықыласына бөленді. «XX ғасырдың Гомері» атанған ұлы ақынның туындылары көптеген шет елге аударылып, барша адамзатқа ортақ қазынаға айналды. Қос ғасырдың куәсі болған жыр алыбының мол мұрасы әлі талай ұрпаққа рухани азық болары сөзсіз», – делінген хатта.

11 шақырымдық құнан бәйгеде Балқаш ауданының шабандозы Айсұлтан Саматұлы «Баккара» атты тұлпарымен оза шауып, Changan X5 автокөлігін жеңіп алды. Жамбыл ауданынан келген Ерсултан Жарқын «Еркежирен» тұлпарымен мәреге екінші болып келді. Бұл – Ерсултанның алғашқы жүлдесі емес. Қырғызстанда өткен VI Дүниежүзілік көшпенділер ойындарында ол 18 шақырымдық топ бәйгеде жеңімпаз атанып, 25 шақырымдық аламан бәйгеде қола жүлдеге ие болған еді.

– Бүгін «Еркежирен» тұлпарым жарады. Әрине, жеңіске жеткіміз келді, алайда екінші орын да – жақсы нәтиже. Жаттықтырушыма және бізді қолдаған барша жанға алғыс айтамын, – деді Ерсултан Жарқын.

Қола жүлдені «Сұлуқасқа» атты тұлпарымен Серапы Әмір еншіледі. Оған 700 мың теңге көлемінде ақшалай сыйлық табысталды. Төртінші және бесінші орын иегерлеріне де ақшалай жүлделер берілді.

16 шақырымдық топ бәйгеде де Балқаш ауданының өкілі Мерей Гариуллин «Орда» атты тұлпарымен жеңіске жетіп, Hyundai Palisade автокөлігін иеленді. Екінші орында Әділжан Асхатұлы, үшінші орында Ахмет Арнұр еншілеп, оларға ақшалай сыйлықтар табысталды.

шығарылды. Той барысында аумаққа 80 биодәретхана мен 150 қоқыс жәшігі орнатылды. Ал акцияға 500 адам қатысып, 3 қоқыс тасымалдаушы көлік пен тазалау және абаттандыру жұмысына қажетті қосымша техникалар жұмылдырылды. Соның арқасында шара өткен аумақ тұрмыстық қалдықтан тазартылып, ретке келтірілді. Жиналған қоқыс арнайы техникаларға тиеліп, полигонға жөнелтілді. Бұл жұмыстар келесі күні де жалғасты.

Айта кетейік, Жамбыл Жабаевтың мерейтойына арналған шаралар легі жыл басынан бері толастаған жоқ. Еліміздің түкпір-түкпіріндегі, халықаралық деңгейдегі тағылымды кештерде ақынның өмірі мен шығармашылығы кеңінен насихатталды. Мәселен, Бейжіңде «Жамбыл – ғасыр ақыны» атты тағылымды шара өтсе, Сүйінбай атындағы мемлекеттік академиялық филармонияда «Ата толғауы» атты салтанатты концерт ұйымдастырылды.

Серік САТЫБАЛДИЕВ,
Гүлзат БАЙҚОНЫС,
«Алатау арайының» арнаулы тілшілері
Жамбыл ауданы

